

*Stimuleringsprogramma SOS
De Samenhang Op Scherp
2005-2006*

Onderwerp	Toelichting
Projectnaam	Stimuleringsprogramma <i>Samenhang op Scherp</i>
Betreft	Projectplan
Behandelend ambtenaar	A. Peters
Verantwoordelijk ambtenaar	L. de Maat
Verantwoordelijk bestuurder	A. Kamp
Versie historie	1 december 2004

1. Inleiding

In het programma *Jeugdzorg en Jeugdbeleid in Samenhang* worden met 33 gemeenten bestuurlijke akkoorden gesloten over verbetering van de aansluiting Jeugdzorg en Jeugdbeleid. Daarin worden concrete, resultaatgerichte afspraken gemaakt over het verbeteren van de lokale signalering, beoordeling, interventie bij jeugdigen en de afstemming met de jeugdzorg. Dat is des te urgenter nu gemeenten hiervoor met de nieuwe wet op de Jeugdzorg verantwoordelijk worden. Als gemeenten dat niet goed oppakken leidt dat tot een groter en onnodig beroep op de jeugdzorg. Met het stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp*, verstevigen we via een eenmalige investering, de inzet van de gemeenten om deze lokale structuren op te bouwen, versnellen we de opbouw van dit lokale vangnet, en geheel in lijn met de speerpunten van het kabinet, verstevigen we de samenwerking op uitvoeringsniveau en de bestuurlijke regie door provincie en gemeenten. Het stimuleringsprogramma de *Samenhang op Scherp* is concreet, eindig (2007), brengt een betere aansluiting tussen jeugdzorg en jeugdbeleid in een keer dichterbij, en voorkomt dat jeugdigen tussen wal en schip raken.

Het afsluiten van *bestuurlijke akkoorden* tussen provincie Utrecht en gemeenten in 2005 is een volgende stap in het traject, ingezet als speerpunt in de regiovisie jeugdzorg 1999, gericht op verbetering van de aansluiting tussen de jeugdzorg en het lokale jeugd-, onderwijs en welzijnsbeleid. Daarmee wordt voortgebouwd op de fundamenten van de convenanten JJS die in de periode 2000-2001 tussen provincie en gemeenten zijn afgesloten:

- draagvlak voor een gezamenlijke aanpak jeugdzorg – jeugdbeleid
- eenheid van taal en theorie (signaleren, beoordelen, interventie)
- gelijksoortige intenties en een gelijkwaardiger relatie tussen provincie en gemeenten.

De convenanten hebben geleid tot daadwerkelijke resultaten in de uitvoeringspraktijk in het merendeel van de gemeenten, van deskundigheidsbevordering voor het signaleren van problemen door peuterspeelzaalleidsters tot nauwere samenwerking tussen voorschoolse opvang en het basisonderwijs. De ambitie is om deze concrete resultaten van de convenanten verder uit te bouwen, zoals de vele buurt- en schoolse netwerken die zijn ontstaan en de samenwerking tussen bureau jeugdzorg en het algemeen maatschappelijk werk.

Tegen de achtergrond van de beperkte samenwerking tussen lokaal jeugdbeleid en de provinciale jeugdzorg vóór 1999, is in de jaren 2000-2003 een grote sprong voorwaarts gemaakt. Toch zijn er ook verschillen tussen gemeenten, zowel op het niveau van de ambitie ten aanzien van de aansluiting jeugdzorg-jeugdbeleid als in de mate waarin men er in is geslaagd zaken daadwerkelijk op te pakken. Op de kerntermen signalering, beoordeling en lokale interventie zien we dat er vele initiatieven zijn ontwikkeld, maar er is nog geen sprake van dekkende lokale structuren in de provincie, waarin alle jeugdigen met problemen ook daadwerkelijk worden bereikt. Met de convenanten is een groot deel van de kloof tussen jeugdzorg en jeugdbeleid overbrugd, maar een volgende stap is nodig op weg naar daadwerkelijk aansluiting. Dat vergt meer concrete systematische afspraken tussen provincie en gemeenten die te monitoren zijn.

De nieuwe bestuurlijke akkoorden zijn dan ook niet zo maar een vervolg op de bestaande convenanten voor de aansluiting van de jeugdzorg en het lokale jeugd-, onderwijs en welzijnsbeleid. De akkoorden markeren een volgende fase in de afstemming tussen gemeenten en provincie. In de nieuwe bestuurlijke akkoorden maken provincie en gemeenten daarom *meerjarige, concrete en resultaatgerichte afspraken*. In de nieuwe akkoorden worden bovendien direct *de implicaties van de invoering van de wet op de Jeugdzorg* verwerkt. Immers de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van provincie en gemeenten worden op enkele essentiële punten gewijzigd. Die wijziging vertalen we door naar de bestuurlijke akkoorden.

2. Kern van het stimuleringsprogramma *Samenhang Op Scherp*

In de voorbereiding op de bestuurlijke akkoorden zijn per gemeente de verbeterpunten in de (lokale) structuur voor signalering, beoordeling en interventie in beeld gebracht. Gemeenten en Provincie pakken zelfstandig en gezamenlijk deze verbeterpunten aan. Met het stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp* zet de provincie in op vijf speerpunten in de zorgketen in 33 gemeenten:

1. Opbouw van een genoegzaam aanbod bij gemeenten van licht ambulante hulp
2. Opbouw van lokale beoordelingsstructuren en koppeling aan schoolse structuren
3. Opbouw van lokale signaleringsstructuren en koppeling aan schoolse structuren
4. Opbouw van een genoegzaam aanbod bij gemeenten van informatie en advies aan burgers
5. Stimuleren van innovatieve projecten op het snijvlak van jeugdzorg en jeugdbeleid t.b.v.:
 - a. Toeleiding naar de Jeugdzorg van moeilijk bereikbare jeugd (bijvoorbeeld marokkaanse jongens)
 - b. Samenhang in het lokale aanbod (zorgcoördinatie) en,
 - c. Terugleiding uit de jeugdzorg, Jeugd Justitiële Inrichtingen, en de Jeugd- Geestelijke Gezondheidszorg) naar het lokale veld

Om de realisatie van de speerpunten te bespoedigen en te versterken wil de provincie door een tweejarig stimuleringsprogramma stevig investeren in de voorkant van de jeugdzorgketen. Dit stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp* is opgebouwd uit vier onderdelen:

- a. Inzet middelen doeluitkering uit de tweejarige overgangsregeling van het Rijk
- b. Inzet Bureau Jeugdzorg vanuit doeluitkering in gemeentelijk domein: deskundigheidsbevordering
- c. Inzet Schakels voor ondersteuning gemeenten (1800 uur).
- d. Inzet middelen uit stimuleringsfonds (4,3 miljoen).

Het stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp* loopt 2 jaar (de wettelijke overgangsperiode), een periode waarin we uiteindelijk de volgende vier hoofddoelen willen bereiken:

1. Realisatie van 5 speerpunten: volwaardige preventieve structuren in 33 gemeenten
2. Monitoring van het programma Jeugdzorg en Jeugdbeleid in Samenhang
3. Structurele inbedding in provinciaal beleid (jeugdzorg)
4. Structurele inbedding in gemeentelijk beleid (jeugdbeleid)

Met het stimuleringsprogramma de *Samenhang op Scherp* (SOS) realiseren we de aansluiting tussen provinciale jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid, en zorgen er met 33 gemeenten binnen 2 jaar voor dat:

- Meer jeugdigen en hun ouders lokaal worden geïnformeerd over opvoedings- en opgroevragen
- meer jeugdigen met problemen vroeg wordt gesignaleerd
- meer jeugdigen met problemen lokaal wordt doorverwezen naar een passen hulpaanbod
- minder jeugdigen met problemen zonder passende hulpverlening rondlopen
- minder jeugdigen 'onterecht' bij Bureau Jeugdzorg aankloppen
- meer moeilijk bereikbare jongeren benaderen
- meer jongeren helpen om lokaal hun plek te vinden na jeugdhulpverlening of reclassering

Zo zorgen we ervoor dat gemeenten deze preventieve taken met grote voortvarendheid op zich nemen en voorkomen we een groter en onnodige beroep op de jeugdzorg in de komende jaren.

Gedeputeerde staten zijn opdrachtgever van het stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp*. Om de realisatie van preventieve voorzieningen in de 33 gemeenten aan te sturen wordt op provinciaal niveau voor 2 jaar een Taskforce SOS ingesteld waarin naast de portefeuillehouder Jeugdzorg, enkele gemeenten, en een vertegenwoordiger uit het onderwijs zitting hebben. Regionaal worden aanjaagteams ingericht die overlap voorkomen in de inspanningen van gemeenten, afstemming zoeken en de mogelijkheden benutten om gezamenlijk op te trekken naar bovenlokale organisaties (Algemeen Maatschappelijk werk, Schoolse structuren). Voor de opbouw van de lokale preventie voorzieningen in 33 gemeenten worden projectmedewerkers aangesteld die het voortouw nemen en met gemeentelijke ambtenaren onderwijs en jeugdbeleid lokale versnellingsteams vormen.

3. De vijf speerpunten

Het stimuleringsprogramma *Samenhang op Scherp* kent 5 speerpunten. Deze speerpunten worden hier achtereenvolgens uitgewerkt. Daarbij wordt aangegeven welke acties worden ondernomen, welke resultaten worden geboekt, welke kosten met de afzonderlijke speerpunten gemoeid zijn en waar de financiële dekking voor de activiteiten wordt gevonden.

3.1 Opbouw functie Informatie en Advies

In de Wet op de jeugdzorg bestaat de taak van Bureau Jeugdzorg op het gebied van Informatie en Advies, uit het voorlichten en adviseren van beroepskrachten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor informatie en advies aan de burgers. Dat betekent in de *eerste plaats* dat zij geacht worden jeugdigen en hun ouders passief en actief te informeren over het beschikbare aanbod aan interventies (sociale kaart), over het bestaan van een meldpunt kindermishandeling, over de plek waar en de wijze waarop jeugdigen en/of hun ouders die een probleem ervaren zich kunnen melden. In de *tweede plaats* betekent dat, dat er voor huidige diensten van Bureau Jeugdzorg Utrecht op het terrein van informatie en advies aan burgers alternatieven voor financiering en organisatie via gemeenten moeten worden overwogen, en een goede overgang naar het lokale jeugdbeleid zonodig mogelijk moet worden gemaakt. Bureau Jeugdzorg voert op dit moment vier taken uit waarvoor dat geldt: de kindertelefoon, de kinder- en jongerenrechtswinkel, de opvoedtelefoon, en het informatiecentrum Jeugd.

Acties:

- 1) *Lokaal: Opbouw informatiepunten opgroei- en opvoedingsvragen (loket, winkel)*
- 2) *Regionaal: Oppakken informatievoorzieningen die voorheen door BJU zijn uitgevoerd*
- 3) *Provinciaal: Overgangregeling treffen voor overzette taken BJU*

Resultaat:

- a) *In 33 gemeenten laagdrempelige informatiepunten voor ouders/jeugdigen met opvoedingsvragen*
- b) *Kinder- en jongerenrechtswinkel en de opvoedtelefoon worden door gemeenten gefinancierd*

Kosten: 150.000 euro (t.b.v opbouw informatie punten in 33 gemeenten)¹

3.2 Opbouw lokale signaleringsnetwerken

Het belang van vroegsignalering is op veel plaatsen beschreven. Echt belangrijk is om dit op een hoog ambitieniveau (100 % van de jeugdigen frequent zien, of specifiek doelgroepen zelfs actief opzoeken) te realiseren. Signalering is nu officieel een gemeentelijke taak. Van gemeenten vragen we hun instellingen (Ouder Kind Zorg, Jeugdgezondheidszorg, en het Algemeen Maatschappelijk werk) in te zetten om vroeg te signaleren. Maar we vragen hen ook andere lokale signaleerders te betrekken in het netwerk, zoals huisartsen en peuterspeelzalen. Tevens wordt van de gemeenten verwacht dat zij risicogroepen scherper volgen, bijdragen aan de deskundigheid van de signaleerders, zorgen dat zij op de hoogte zijn van route naar de lokale beoordelingsstructuur en de route voor crisismeldingen.

De onderwijsinstellingen vormen uiteraard een belangrijke vindplaats van jeugdigen met problemen. Het is aan de gemeenten om goede afspraken te maken met de onderwijsinstellingen over de toeleiding naar lokale beoordeling of de melding van de oplossing die de school heeft gebooden bijvoorbeeld via het schoolmaatschappelijk werk. Het ligt ook hierbij voor de hand om niet vanuit elk afzonderlijk lokaal netwerk, respectievelijk vanuit elke afzonderlijke gemeente de relaties met de schoolse netwerken aan te gaan. Eerder ligt het voor de hand hierover regionaal af te stemmen en een gezamenlijke agenda te bepalen.

¹ Inzet projectmedewerker, 2 jaar; max. 100 euro per uur = 1500 uur ondersteuning = 50 uur per gemeente (/33)

Acties:

1. *Lokaal: opbouw signaleringsnetwerken voor 0-4, 4-12, 12-18 jarigen*
2. *Regionaal: Koppeling lokale signaleringsnetwerken aan bovenlokale schoolse structuren*

Resultaat:

- a) *In 33 gemeenten actieve netwerken van signaleerders (algemeen maatschappelijk werk, Jeugdgezondheidszorg, huisartsen, peuterspeelzalen, sportverenigingen) die problemen bij jeugdigen herkennen en weten waar ze met dat signaal naar toe moeten.*
- b) *Vanuit 33 gemeenten afspraken met 50 bovenlokale schoolse structuren over de samenwerking bij het signaleren van problemen bij jeugdigen en de toeleiding naar hulp*

Kosten:

- a) *300.000 euro ten behoeve van de lokale opbouw van signaleringsnetwerken²*
- b) *Voor de regionale aanpak van de koppeling tussen lokale netwerken en schoolse netwerken voor signaleren, beoordelen en lichte hulp wordt 300.000 euro begroot³.*

3.3 Opbouw lokale beoordelings- en toeleidingsstructuur

In het programma Jeugdzorg en Jeugdbeleid in Samenhang wordt een centrale positie toegekend aan de realisatie van lokale beoordelingsnetwerken. De gedachte hierachter is dat de beoordelingsstructuur centraal staat in de keten van signaleren – beoordelen – interventie. Hier wordt in eerste instantie bepaald wat een jongere nodig heeft aan hulp. In enkele gemeenten staan uitvoerende organisaties nu reeds garant voor een kwalitatief goed beoordelingsnetwerk, die echter vaak wel versnipperd opereren. In andere gemeenten moet de lokale beoordelingsstructuur voor alle leeftijdscategorieën nog van de grond af worden opgebouwd. In de komende twee jaar is het zaak flink te investeren in de opbouw van deze lokale beoordelingsstructuren (naar leeftijd en /of wijk). Dan gaat het om het benoemen van kernleden, sluiten van overeenkomsten, contracteren van experts, afspraken over registratie van gegevens, koppelen van netwerken van diverse leeftijdscategorieën, maar ook het inbedden van de beoordelingsstructuur in de lokale en bovenlokale schoolse signaleringsnetwerken, het positioneren van de netwerken dicht bij het aanbod van lokale interventie, respectievelijk het vormgeven van de toeleiding naar bureau Jeugdzorg (gegevens overdracht en client-overdracht). In reeds bestaande of in de op te richten netwerken is het zaak de kwaliteit van de beoordeling te waarborgen respectievelijk zonnodig een impuls te geven (bevorderen van de deskundigheid van de beoordelende partijen, het uniformeren van de beoordeling door de diverse beoordelende netwerken, de kwaliteit van de informatieoverdracht tussen netwerken. Tenslotte is het van groot belang om vanuit de lokale beoordelingsstructuur aan te sluiten op de bovenlokale schoolse structuren, zeker voor de 12-18 jarigen, maar ook voor 4-12 jarigen. Beide, de schoolse en de lokale zorgstructuren, kunnen elkaar aanvullen. Het ligt niet voor de hand om niet vanuit elk afzonderlijk lokaal netwerk, respectievelijk vanuit elke afzonderlijke gemeente de relaties met de schoolse netwerken aan te gaan. Eerder ligt het voor de hand hierover regionaal af te stemmen en een gezamenlijke agenda te bepalen.

Acties:

1. *Lokaal: opbouw beoordelingsnetwerken voor 0-4, 4-12, 12-18 jarigen*
2. *Regionaal: Koppeling lokale beoordelingsstructuren aan bovenlokale schoolse structuren*

Resultaat:

- a) *In 33 gemeenten actieve netwerken (algemeen maatschappelijk werk, Jeugdgezondheidszorg, huisartsen, peuterspeelzalen, sportverenigingen) ten behoeve van de adequate beoordeling van problemen bij jeugdigen en het doorleiden naar passende hulpverlening.*
- b) *Vanuit 33 gemeenten afspraken met 50 bovenlokale schoolse structuren over de effectieve samenwerking ten behoeve van het beoordelen van problemen bij jeugdigen en de toeleiding naar hulpverlening*

² Inzet projectmedewerker, 2 jaar; max. 100 euro per uur = 3000 uur ondersteuning = 100 uur per gemeente (/33)

³ Inzet senior, 2 jaar, max. 150 euro per uur=2000 uur= 500 uur per regio in 2 jaar

Kosten:

- a) 600.000 euro ten behoeve van de opbouw van lokale beoordelingsstructuren in 33 gemeenten⁴
- b) Voor regionale aanpak van de koppeling tussen lokale netwerken en schoolse netwerken voor signaleren, beoordelen en lichte hulp wordt 300.000 euro begroot.

3.4 Opbouw lokaal aanbod licht ambulante hulpverlening

De gemeenten zijn per 1 januari 2005 verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende aanbod van licht ambulante hulpverlening. Met de wet op de Jeugdzorg is het mogelijk voor een overgangperiode van twee jaar, de functie licht ambulante hulpverlening te financieren uit de doeluitkering voor de Jeugdzorg. Zo kan voor de overgangperiode van 2 jaar de continuïteit van het aanbod worden gegarandeerd. In deze periode moet het aanbod van licht ambulante hulpverlening in gemeenten wel worden opgebouwd. Om met bestaande middelen de licht ambulante hulpverlening op te bouwen willen gemeenten eerst in beeld hebben welk aanbod van pedagogische ondersteuning in hun gemeente respectievelijk in hun regio reeds beschikbaar is of beschikbaar kan worden gemaakt. Is dat eenmaal duidelijk dan moet flink worden geïnvesteerd in het inbedden van dit aanbod in de lokale zorgketen, door het maken van werkafspraken. Veel gemeenten zullen hun aanbod uiteindelijk inkopen bij regionaal opererende partijen zoals de GGD-JGZ of het Algemeen Maatschappelijk Werk. Daar moet het aanbod vaak nog worden opgebouwd. Het op te bouwen aanbod dient bovendien te worden afgestemd met het bestaande aanbod in de schoolse structuren. Tenslotte zijn er indicaties dat een categorie jeugdigen tussen wal en schip dreigt te raken, nl. diegenen die te zwaar zijn voor de licht ambulante hulpverlening en (nog) te licht voor de geïndiceerde zorg.

Acties:

1. *Lokaal: inbedden aanbod licht ambulante hulp in lokale keten 0-4, 4-12, 12-18 jarigen*
2. *Regionaal: opbouw aanbod licht ambulante hulpverlening met bovenlokale partijen*
3. *Provinciaal: garantstelling aanbod 2005, 2006*

Resultaten:

- a. *In 33 gemeenten een passend aanbod van lichte hulpverlening dichtbij jeugdigen en hun ouders realiseren, direct beschikbaar en goed ingebed in de lokale keten.*
- b. *Regionale organisaties (algemeen maatschappelijk werk, Jeugdgezondheidszorg) zijn uitgerust om licht ambulante hulpverlening van goede kwaliteit te leveren in 33 gemeenten*

Kosten:

- a) 450.000 euro ten behoeve van de opbouw van lokale aanbod lichte hulp in 33 gemeenten⁵
- b) 750.000 euro voor de opbouw van een aanbod van licht ambulante hulpverlening bij regionale organisaties zoals algemeen maatschappelijk werk en/of de jeugdgezondheidszorg

3.5 Projecten op het snijvlak Jeugdzorg en jeugdbeleid

Als uitkomst van de convenanten 2001 zijn enkele projecten opgestart die een goede combinatie zijn van lokaal aanbod (AMW) en een aanbod uit de jeugdzorg respectievelijk inbreng van Bureau Jeugdzorg. Dat levert veel grensdiscussies op, maar ook resultaten o.a. wat betreft het bereiken van moeilijk bereikbare groepen jeugdigen. Ook in de knelpuntennotitie die onlangs is opgesteld door Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders in de provincie Utrecht komt de samenhang in het aanbod als een belangrijk aandachtspunten naar voren. In de samenhang tussen het lokale aanbod en de Jeugdzorg willen we in de komende jaren winst boeken, en wel in drie deelprojecten:

⁴ Inzet projectmedewerker, 2 jaar; max. 100 euro per uur = 6000 uur ondersteuning = 200 uur per gemeente (/33)

⁵ Inzet projectmedewerker, 2 jaar; max. 100 euro per uur = 4500 uur ondersteuning = 90 uur per gemeente (/33)

Toeleiding naar de jeugdhulpverlening van moeilijk bereikbare jeugdigen

Sommige jongeren die zijn gebaat bij jeugdhulpverlening zijn zeer moeilijk te bereiken voor de jeugdzorg. Ook voor BJZ is het niet eenvoudig om met hen een toeleidingstraject te starten. In Utrecht is geëxperimenteerd met enkele projecten (Forza, Tawazoun) waarin jongeren (en hun ouders) worden gemotiveerd deel te nemen, eerst via informatie en advies, later gecombineerd met licht ambulante hulpverlening, en in een latere fase zelfs activiteiten als dagbehandeling. Dit zijn intensieve trajecten die in veel gevallen uiteindelijk leiden tot toeleiding naar de Jeugdzorg. In feite lukt het deze jongeren te bereiken door een adequate combinatie van gemeentelijke (signaleren en motiveren van jongeren) en provinciale verantwoordelijkheden (aanbod Jeugdzorg, toeleiding naar jeugdzorg), door het provinciale aanbod (ambulante hulpverlening, dagbehandeling; toeleiding en indicatiestelling) dicht bij het lokale aanbod (info en advies, licht ambulant) te positioneren. Dat is echter organisatorisch en financieel niet eenvoudig. In 2005-2006 willen we via projecten investeren in het verbeteren van de toeleiding van moeilijke te bereiken doelgroepen, en het vinden van een structurele financieringsgrondslag voor activiteiten onder gemeentelijke en provinciale verantwoordelijkheid.

Actie: Het realiseren van 4-5 toeleidingsprojecten (20 jeugdhulpverleningsplaatsen)

Resultaat:

- *Toeleiding van jongeren naar jeugdhulpverlening die hier anders van verstoken blijven*
- *Ervaringen in het veld met samenwerking op grensvlak jeugdzorg – jeugd beleid versterken*
- *Uitvoeringsvoorbeelden voor samenwerking en financieringssystematiek*

Kosten: 750.000 euro voor 4-5 samenwerkingsprojecten met maximaal 20 jeugdzorgplaatsen. De gemeenten nemen de dekking van de begroting voor het gemeentelijk deel voor hun rekening.

Coördinatie van de Zorg

In het geval van multiprobleem-gezinnen zijn vaak zeer veel hulpverleners betrokken bij een jongere en het gezin. Ten behoeve van de samenhang (gelijktijdig jongere en gezin, of juist tijdsvolgordelijk) is het belangrijk om de inzet van die vele betrokkenen te coördineren. In dat verband wordt gesproken over de gezinscoach, die de coördinatie van de lokale zorg op zich neemt. Dit is een van de gemeentelijke taken. In gemeenten die te maken hebben met de multi-probleem gezinnen is het zeker waard om de rol van de gezinscoach te ontwikkelen. In Limburg is een pilot uitgevoerd waaruit als belangrijkste richtlijn naar voren komt dat de invulling van de rol van de gezinscoach vele vormen kan aannemen. Het is vooral belangrijk dat het werkt, op de plek waar het nodig is, nl. in gemeenten met multi-probleem gezinnen. Het is zinvol om op enkele plaatsen i.s.m. gemeenten dit instrument beter uit te lijnen. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dan de afstemming met andere coördinatoren in veld zoals de casemanager van Bureau Jeugdzorg, de coördinator voor de jeugdzorg, mogelijk de voogd, en zelfs de geïndiceerde gezinscoach.

Actie: Het realiseren van 5 lokale pilotprojecten

Resultaten

- *Verbeterde coördinatie van hulpverlening bij gezinnen met complexe problematiek*
- *Ervaringen opdoen met samenwerking gezinscoach, voogd, casemanager, jeugdzorgcoördinator*
- *Uitvoeringsvoorbeelden voor samenwerking en financieringssystematiek*

Kosten: 250.000 euro voor vijf projecten waarin ook financiële inzet van de gemeenten wordt gevraagd namelijk in het voorzien in een gezinscoach die samenwerkt met coördinatoren uit de Jeugdzorg

Terugleiding naar het lokale veld

Door gemeenten, zorgaanbieders en bureau Jeugdzorg wordt de terugleiding van jongeren uit de reclassering naar het lokale veld aangemerkt als een failure-factor. Het kan beter met de terugkomst van deze jongeren. Dit knelpunt in de keten is echter breder dan de terugkeer uit de reclassering alleen en lijkt in het algemeen te gelden voor terugkeer uit de jeugdhulpverlening en ook de jeugd-GGZ. Het knelpunt doet zich voor, op het niveau van melding van de terugkeer, de overdracht van informatie en het daadwerkelijk aanbod voor jongeren die terugkeren naar het lokale veld. We zijn erop uit om projecten tot ontwikkeling te brengen die bijdragen tot een betere terugleiding van jeugdigen naar het lokale circuit. Dat kan een project zijn op gemeentelijk niveau (bij voldoende volume terugkerende jongeren) of op regionaal niveau geïnitieerd of uitgevoerd met samenwerkende gemeenten.

Actie: Realiseren van 5 lokale of regionale pilotprojecten

Resultaten

- *Verbeterde terugleiding van jongeren uit de jeugdhulpverlening naar het lokale veld*
- *Ervaringen opdoen met samenwerking jeugdzorg en lokale aanbod ten behoeve van terugleiding naar het lokale veld*
- *Uitvoeringsvoorbeelden voor samenwerking en financieringssystematiek (ook regionaal)*

Kosten: 500.000 euro voor vijf tot tien projecten, waarin ook financiële inzet van de gemeenten wordt gevraagd, nl. in het voorzien in een passend hulpverleningsaanbod voor jongeren die terugkeren.

4. Programma-organisatie

De toelichting op de vijf speerpunten van het Programma SOS laat zien dat we bij het versnellen en versterken van lokale preventie eigenlijk op drie niveau's opereren: lokaal, regionaal en provinciaal. Het stimuleringsprogramma SOS heeft dan ook deze 3 deelprogramma's.

1. Lokale versnellingssteams: lokale keten: informatie-signalering-beoordeling-lichte interventie
2. Regionale aanjaagteams: samenwerking schoolse structuren, regionale opbouw licht ambulante
3. Provinciale taskforce: aansturing van programma *Samenhang op Scherp*

4.1 Deelprogramma 1 Lokale versnellingssteams realiseren lokale ketens

Het stimuleringsprogramma richt zich op de realisatie van lokale ketens en niet op het neerzetten van afzonderlijke onderdelen daarvan. Gemeenten committeren zich aan het programma en aan de uitvoering, door ambtelijke inzet en in het bestuurlijk akkoord door garantstelling voor een structurele voortzetting van de opgebouwde. Op grond van het bestuurlijke akkoord wordt een prestatiecontract gesloten tussen provincie en gemeenten. De gemeente gaat op grond van het prestatiecontract aan de slag met de opbouw van de lokale keten. De provincie versnelt dit proces door een deskundig projectmedewerker aan te stellen die samen met gemeenteambtenaren aan de slag gaat met de opbouw of versterking van de lokale beoordelings- en signaleringsnetwerken, de functie informatie en advies, respectievelijk de opbouw van licht ambulante hulp. Zij vormen het lokale versnellingssteam. De inzet vanuit het stimuleringsprogramma kan per gemeente verschillen naar aard en volume, afhankelijk van de stand van zaken zoals vastgesteld in de nul-meting in de gemeente.

4.2 Deelprogramma 2 Regionale aanjaagteams realiseren bovenlokale aanpak

Een deel van de inspanningen richt zich op bovenlokale organisaties, zoals de schoolse structuren, en bovenlokale instellingen. Dan ligt het voor de hand om overlap te voorkomen in de inspanningen van gemeenten, afstemming te zoeken en de mogelijkheden te benutten om gezamenlijk op te trekken. Daarom worden regionale aanjaagteams ingericht waarin zitting hebben:

- Projectleider (senior/expert)
- provinciaal contactpersoon
- sectorhoofden welzijn van gemeenten uit de regio
- regiohoofd bureau Jeugdzorg (regio hoofd)
- hoofd Jeugd van het regionale AMW
- hoofd Jeugd van de regionale GGD
- expert uit het onderwijs
- jeugdzorgaanbieder

De regionale projectleiders zijn de spin in het regionale web. Zij kunnen op het uitvoeringsniveau de inspanningen van afzonderlijke gemeenten koppelen bijvoorbeeld in de richting van een gezamenlijke regionale actie naar een bovenschoolse structuur. De regionale projectleider is ook degene die feitelijk de inzet van de projectmedewerkers in de lokale versnellingsteams aanstuurt en controleert. De regionale aanjaagteams hebben als opdracht:

- de voortgang van de lokale versnellingsteams monitoren en aanjagen
- een voorstel voorbereiden voor regionale opbouw licht ambulante hulp vóór 1 juli 2005
- coördineren van de regionale opbouw van licht ambulante hulp in 2005, 2006
- samenwerking realiseren tussen lokale en bovenlokale schoolse zorgstructuren
- voorstellen ontwikkelen voor regionale snijvlakprojecten (speerpunt 5: terugleiding)
- opvoedtelefoon, kinder- en jongerenrechtswinkel regionaal oppakken.

4.3 Deelprogramma 3 Provinciale Taskforce zet de Samenhang op Scherp

Een aantal zaken sturen we tenslotte centraal aan. In de eerste plaats is dat de garantstelling door de provincie voor voldoende aanbod licht ambulant tot 2007. Ook de garantstelling voor de het behoud van de opvoedtelefoon en de kinder- en jongerenrechtswinkel wordt op provinciaal niveau geregeld. Daarnaast is belangrijk om tijdens deze intensiveringsslag, die zich voor een belangrijk deel lokaal en regionaal afspeelt, bestuurlijk de vinger aan de pols te houden, en zonodig zaken op scherp te zetten. Daarom wordt een provinciale taskforce ingesteld, waarin zitting hebben:

- portefeuillehouder Jeugdzorg Provincie Utrecht
- wethouder van een van beide grote steden
- wethouder van een middelegrote gemeente
- wethouder een kleine gemeente
- vertegenwoordiger uit onderwijsbestuur

De programmamanager van het stimuleringsprogramma de Samenhang op Scherp is ambtelijk secretaris van de Taskforce. Hij onderhoudt direct contact met en stuurt de regionale projectleiders aan. De taskforce fungeert als klankbordgroep en als adviesraad aan de gedeputeerde. De volgende zaken worden door de Taskforce aangepakt:

- Garantstelling licht ambulant aanbod, opvoedtelefoon, kinder- en jongeren rechtswinkel
- Opzetten, uitvoeren en rapportage van de monitor
- Advisering over de toekenning van middelen voor snijvlak projecten
- Advisering over toekenning middelen voor regionale opbouw licht ambulante hulp
- Onderhouden relatie met landelijke initiatieven (Operatie Jong, Jeugdbrigade)
- Uitzetten aanvullende activiteiten (o.a. onderzoek; PR; inventarisatie)

5. Financiële inzet van het Stimuleringsprogramma Impuls Preventie Jeugd

De inzet van middelen uit het stimuleringsfonds (totaal 4,3 miljoen) wordt als volgt begroot uitgaande van de deelprogramma's en de speerpunten:

Tabel 1:

<i>Niveau inzet middelen</i>	Lokaal	Regionaal	Provinciaal
<i>Opbouw Lokale preventieve structuren⁶</i>			
Informatie en advies	1.500.000	300.000	250.000
Signaleringsnetwerken			
Beoordelingsnetwerken			
Licht ambulante hulp		750.000	
Snijvlakprojecten			
Toeleiding moeilijk bereikbare jeugd			1.500.000
Zorgcoördinatie			
Terugleiding naar het lokale veld			

5.1 Aanbesteding van de middelen uit het stimuleringsfonds

1,5 miljoen snijvlak middelen

De middelen worden aangewend op grond van projectvoorstellen die tot 1 juni 2005 kunnen worden ingediend. Criteria worden nog opgesteld.

1,5 miljoen opbouw lokale preventieve structuren: informeren-signaleren-beoordelen-interventie

Deze middelen worden toegekend op grond van prestatiecontracten gemeente – provincie die zijn gebaseerd op de uitvoeringsprogramma's die onderlegger zijn van de bestuurlijke akkoorden.

750.000 ten behoeve van regionale opbouw licht ambulante hulpverlening

Regionale aanbesteding. De regionale aanjaagteams bereiden een ondersteuningsverzoek namens de gemeenten en de aangewezen uitvoerende instelling(en) (soms in combinatie met onderwijs) voor. Verzoek wordt afgewogen in combinatie met inzet van BJU.

300.000 ten behoeve van regionale aanjaagteams

De 4 regionale aanjaagteams worden gedurende twee jaar in hun activiteiten ondersteund door een senior projectleider (75.000 euro).

250.000 euro aansluitingsbudget 2005, 2006

Ten behoeve van incidenten, apparaatskosten (communicatie, pr, onderzoek, onvoorzien)

5.2 Kosten en dekkingsoverzicht programma Samenhang op Scherp

De totale financiële inzet ten behoeve van het stimuleringsprogramma de *Samenhang op Scherp* is opgebouwd uit vijf onderdelen:

1. Inzet middelen doeluitkering uit de tweejarige overgangsregeling van het Rijk
2. Inzet Bureau Jeugdzorg vanuit doeluitkering in gemeentelijk domein: deskundigheidsbevordering
3. Inzet Schakels voor ondersteuning gemeenten (1800 uur uit werkprogramma 2005)
4. Inzet middelen uit aansluitingsbudget 2004
5. Inzet middelen uit stimuleringsfonds (4,3 miljoen)

⁶ Investerings zijn begroot op grond van ramingen van de kosten per onderdeel (zie tekst)

Tabel 2. De financiële inzet in stimuleringsprogramma Impuls Preventie Jeugd

	Doeluitkering	Overgangs Regeling Rijk	Stimuleringsfonds SOS: 2005 – 2006	Aansluitings Budget 2004	Schakels (1800 uur)
<p>1. Lokale versnellingssteams</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opbouw Informatie en advies • Opbouw signaleringsnetwerk • Opbouw beoordelingsnetwerk • Inbedding licht ambulante hulp 	Inzet BJU Inzet BJU		1.500.000		200 200 400 400
<p>2. Regionale Aanjaagteams</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking schoolse structuren • Voorbereiden en opbouw licht ambulant in de regio • Opvoedtelefoon • K&J-rechtswinkel • Middelen ten behoeve regionale opbouw licht ambulant 	BJU BJU		300.000 euro 750.000 euro		400
<p>3. Provinciale Taskforce SOS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Garantstelling licht ambulant • Snijvlakprojecten: <ul style="list-style-type: none"> - Toeleiding niet bereikbare jeugd - Zorgcoördinatie - Terugleiding naar lokale veld • Monitor JJS • Aanvullende activiteiten 		2.800.000	1.500.000 250.000 euro	40.000 euro	200

6. Monitoren van de afspraken en de resultaten

In het kader van het programma Aansluiting Jeugdzorg en Jeugdbeleid maken de Provincie en de gemeenten concrete, resultaatgerichte en meerjarige afspraken. Het is dan zaak om in de komende jaren te volgen of er hierdoor *voortgang* wordt geboekt en of er met de uitvoering van de akkoorden *voortgang* wordt gemaakt. Om *de voortgang* te meten, het resultaat van alle inspanningen vast stellen, is voor elke doelstelling een effect-indicator bepaald. Zo krijgen we een beeld van de voortgang die we boeken per gemeente en voor de gehele provincie. Bij het meten van *de voortgang* gaat het om de vaststelling of de afgesproken prestaties binnen de afgesproken termijn ook daadwerkelijk zijn geleverd. Een jaarlijks herhalen van de nulmeting levert hier een haarscherp beeld. Bovendien kunnen dan voortgang en vooruitgang aan elkaar worden gekoppeld, en worden vastgesteld of de geleverde inspanningen daadwerkelijk bijdragen tot de beoogde resultaten.

Op beide niveau's (voortgang en vooruitgang) zijn beperkt (we weten immers precies wat we willen weten) gegevens nodig van gemeenten en van de provincie. De gemeenten en de provincie zijn ieder verantwoordelijk voor het aanleveren van deze gegevens, en znodig het verzamelen van deze gegevens. Provincie en gemeenten zijn ook partner. Het ligt daarom niet voor de hand dat een van beide de organisatie en rapportage die voortvloeit uit het monitoren, vanaf het begin op zich neemt. Bovendien moet de monitor nog worden ontworpen en de database nog worden opgebouwd, vanuit de nulmeting, naar toekomstige metingen van voortgang en vooruitgang. We willen de uitvoering van de monitor uitbesteden aan een onafhankelijk en deskundig bureau met de volgende opdracht:

- Ontwerp van een monitor voor het programma Jeugdzorg en Jeugdbeleid in Samenhang
- Zet een database op waarin de gegevens verzameld en geanalyseerd kunnen worden.
- Invoeren gegevens van de nulmeting 2004 in 33 gemeenten en de provincie Utrecht
- Rapportage provinciale monitor aansluiting jeugdzorg-jeugdbeleid op 1 juli 2005

De provincie biedt het monitoren van het programma Jeugdzorg en Jeugdbeleid in Samenhang als het ware aan de gemeenten aan. Voor het ontwerp dragen gemeenten en provincie samen zorg. Voor een structurele verankering voorzien we dat de monitoring van het programma JJS wordt ingebed in het jaarprogramma van het bureau onderzoek en informatie van de provincie. Zij worden verantwoordelijk voor:

- Beheer van de database
- Organisatie van de jaarlijkse gegevensverzameling (herhaalde nulmeting en effect-indicatoren)
- Opstellen van een jaarlijkse rapportage per gemeente en voor de provincie

Provinciale staten zijn in de voorbije jaren nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling en uitvoering van het programma Samenhang Jeugdzorg en Jeugdbeleid (Statenwerkplan 2004-2007). In haar controlerende hoedanigheid wordt aan de commissie in juli 2005 de eerste keer en vervolgens elk volgende jaar gerapporteerd over de voortgang en de voortgang in het uitvoeringsprogramma van de bestuurlijke akkoorden, aan de hand van de gegevens die beschikbaar komen via de monitor.